



Nacionalni inštitut  
za javno zdravje



DRŽAVNI PROGRAM  
PRESEJANJA IN ZGODNJEGA  
ODKRIVANJA PREDRAKAVIH  
SPREMENB IN RAKA NA  
DEBELEM ČREVESU IN DANKI

# Ključni uspehi in najdbe pri izvajanju Svitovih kolonoskopij

Prof dr Bojan Tepeš dr med, spec internist gastroenterolog, FEBGH

Abakus medico, DC Rogaška

Medicinska fakulteta Ljubljana

Program SVIT NIJZ Ljubljana

**SVITTOVI DNEVI 2014**

# Soavtorji

- Maučec Zakotnik J.\* , Novak Mlakar D.\*
- Bračko M.\*\* , Frković Grazio S.\*\* ,
- Štabuc B.\*\* , Stefanovič M.\*\*\*\*\*

- \* NIJZ, Ljubljana
- \*\* UKC, KOGE Ljubljana
- \*\*\*\*\* DC Bled

# 5-letno preživetje bolnikov z rakom DČD

|                         |   |      |
|-------------------------|---|------|
| • Stadij I (T1-2N0)     | — | 93 % |
| • Stadij IIA (T3N0)     | — | 85 % |
| • Stadij IIB (T4N0)     | — | 72 % |
| • Stadij IIIA (T1-2N1)  | — | 83 % |
| • Stadij IIIB (T3-4 N1) | — | 64 % |
| • Stadij IIIC (N2)      | — | 44 % |
| • Stadij IV ( M )       | — | 8 %  |

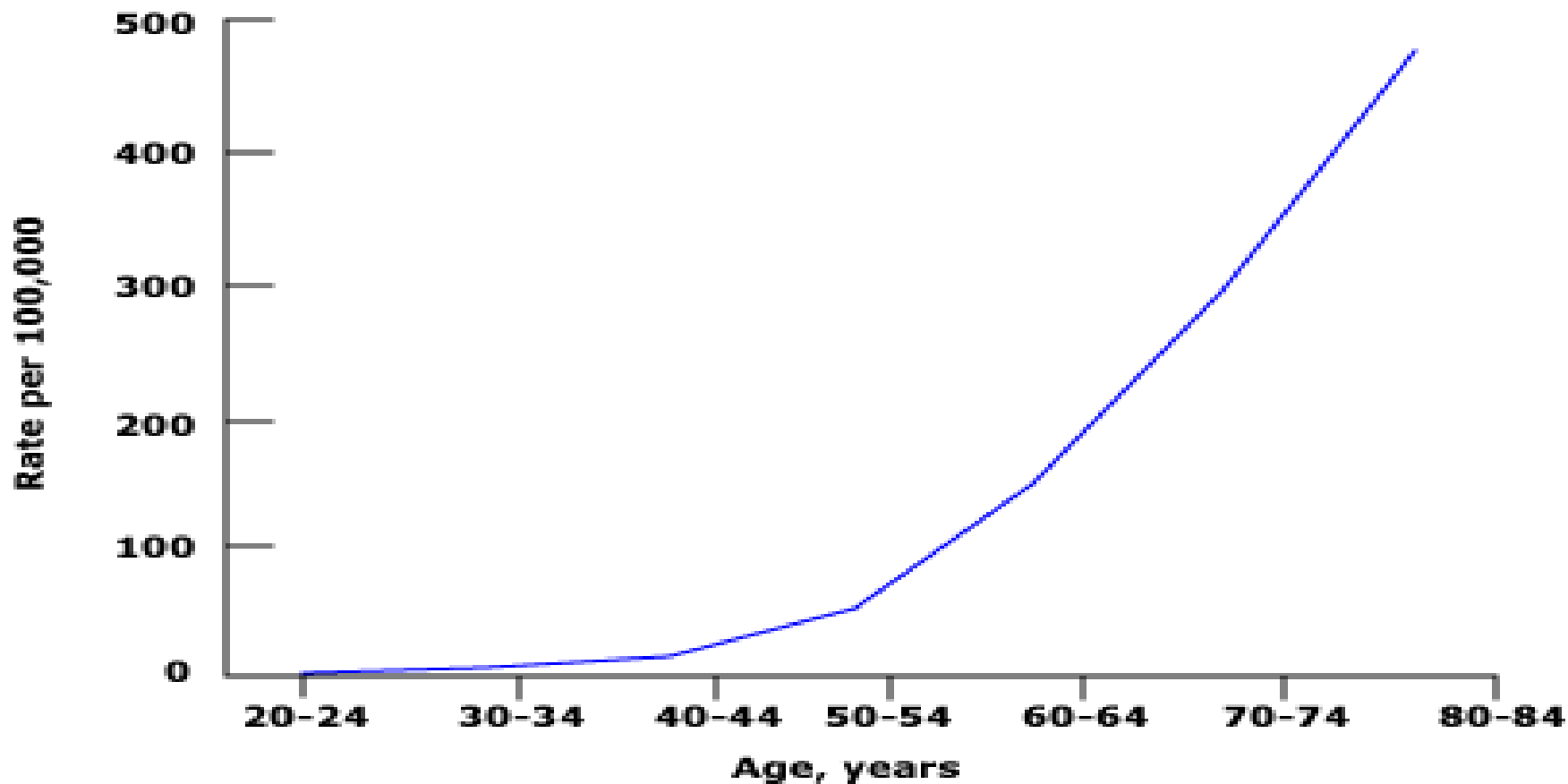
O'Connell JB, J Natl Cancer Inst 2004

# Rak debelega črevesa in danke v Sloveniji 2009

- 1569 novih bolnikov
- Incidenca
  - Moški 92,1 / 100 000
  - Ženske 61,7 / 100 000
- Smrtnost : 790
- 5-letno preživetje
  - 1995-1999: 44,2% - za 9,3% pod evropskim povprečjem
  - 2000-2002: 50,5% - za 5,7% pod evropskim povprečjem
- Diagnoza – večinoma stadij III in IV
  - 14% bolnikov v stadiju I.

Žakelj M, Register raka za Slovenijo 2013

# INCIDENCA RAKA DEBELEGA ČREVESJA IN DANKE S STAROSTJO



# Cilji programa Svit

- Zmanjšati smrtnost zaradi raka DČD za 200 primerov letno ( 25% - 30% )
- Zmanjšati incidenco raka DČD za 300 primerov letno ( 20 % )
- Zvišati stopnjo odkritih rakov DČD v zgodnjem stadiju
- Izboljšati kvaliteto življenja bolnikov z rakom DČD
- Zmanjšati finančno breme zdravljenja raka DČD

# Program Svit, 1. presejalni krog (17.4.2009 - 31.3.2011)

|   | Moški   |       | Ženske  |       | Skupaj  |       |
|---|---------|-------|---------|-------|---------|-------|
|   | število | delež | število | delež | število | delež |
| Poslana prva vabila   | 267.197 | 95,0% | 269.512 | 95,9% | 536.709 | 95,4% |
| Vročena prva vabila   | 264.600 | 99,0% | 268.440 | 99,6% | 533.040 | 99,3% |
| Odzivnost (oseba je vrnila podpisano izjavo o sodelovanju v programu) | 139.099 | 52,6% | 164.244 | 61,2% | 303.343 | 56,9% |
| Oseba ima izključitveni kriterij                                      | 18.061  | 13,0% | 19.956  | 12,2% | 38.017  | 12,5% |
| Oseba ne želi sodelovati  | 551     | 0,2%  | 803     | 0,3%  | 1.354   | 0,3%  |
| Osebe, ki so jim bili poslani kompleti testerjev                      | 121.036 | 87,0% | 144.283 | 87,8% | 265.319 | 87,5% |
| Presejane osebe   | 110.446 | 44,8% | 136.470 | 54,9% | 246.916 | 49,9% |
| - oseba je vrnila komplete testerjev primerne za analizo              | 109.888 | 99,5% | 135.826 | 99,5% | 245.714 | 99,5% |
| • pozitiven test  | 8.545   | 7,8%  | 6.765   | 5,0%  | 15.310  | 6,2%  |
| • negativen test  | 101.343 | 92,2% | 129.061 | 95,0% | 230.404 | 93,8% |
| - oseba je vrnila samo komplete testerjev neprimerne za analizo       | 558     | 0,5%  | 644     | 0,5%  | 1.202   | 0,5%  |

# Očiščenost črevesja

Uporabili smo 4 stopensko lestvico za povprečje čistosti v celotnem DČD / primerljivo z Ottawa skalo

Stopnje:

- Odlična:** odlična čistost, možno malo čiste tekočine v črevesju
- Dobra:** v črevesju je obarvana tekočina, vse spremembe 5 mm in več so jasno vidne
- Zadostna:** v črevesju je obarvana tekočina in malo tekočega blata , spremembe > 5 mm so lahko skrite
- Nezadostna:** ostanki solidnega blata , ki ne dovoljuje pregleda celotnega DČD



# Očiščenost črevesja po starostnih razredih, 1. presejalni krog

|                                  | Število       | Delež         |
|----------------------------------|---------------|---------------|
| Čisto črevo                      | 11.789        | 82,6%         |
| Umazano še pregledno (< 5 mm)    | 1.941         | 13,6%         |
| Umazano slabo pregledno (> 5 mm) | 457           | 3,2%          |
| Nepregledno – preiskava ni možna | 88            | 0,6%          |
| <b>Skupaj</b>                    | <b>14.275</b> | <b>100,0%</b> |

|                |         | Dobra ( 1,2 ) | Slaba ( 3,4 ) |
|----------------|---------|---------------|---------------|
| <b>Spol</b>    | moški   | 96,2%         | 3,8%          |
|                | ženske  | 96,1%         | 3,9%          |
| <b>Starost</b> | 50 - 54 | 96,7%         | 3,3%          |
|                | 55 - 59 | 96,4%         | 3,6%          |
|                | 60 - 64 | 96,3%         | 3,7%          |
|                | 65 +    | 95,2%         | 4,8%          |
| <b>Skupaj</b>  |         | <b>96,2%</b>  | <b>3,8%</b>   |

Za 12 kolonoskopij ni podatka o očiščenosti črevesja. ,

Tepeš B in sod EJGH 2014

# Očiščenost črevesja 1.presejalni krog

| Starostne skupine ( leta ) | Odlična              | Dobra               | Zadostna         | Nezadostna      | Skupaj             |
|----------------------------|----------------------|---------------------|------------------|-----------------|--------------------|
| 50- 54                     | 3.144<br>( 85,1 % )  | 427<br>( 11,6 % )   | 106<br>( 2,9 % ) | 16<br>( 0,4 % ) | 3.693<br>( 100 % ) |
| 55 - 59                    | 2.672<br>( 83,2 % )  | 422<br>( 13,1 % )   | 98<br>( 3,1 % )  | 19<br>( 0,6 % ) | 3.211<br>( 100 % ) |
| 60 - 64                    | 3.483<br>( 82,6 % )  | 577<br>( 13,7 % )   | 133<br>( 3,2 % ) | 22<br>( 0,5 % ) | 4.215<br>( 100 % ) |
| 65 -69                     | 2.490*<br>( 78,9 % ) | 515<br>( 16,3 % )   | 120<br>( 3,8 % ) | 31<br>( 1,0 % ) | 3.156<br>( 100 % ) |
| Skupaj                     | 11.789<br>( 82,6 % ) | 1.941<br>( 13,6 % ) | 457<br>( 3,2 % ) | 88<br>( 0,6 % ) | 14.275<br>( 100% ) |

Za 12 bolnikov ni podatka ;

2L Donat, 2L Moviprep,

Tepeš B in sod EJGH 2014

# Očiščenost črevesja 1.presejalni krog

| <b>Očiščenost</b><br><b>Termin kolonoskopije</b> | Odlična              | Dobra              | Zadostna        | Nezadostna     | Skupaj            |
|--|----------------------|--------------------|-----------------|----------------|-------------------|
| Dopoldan   | 2 560<br>( 76.95%)   | 586<br>( 17.61%)   | 158<br>( 4.75%) | 23<br>( 0.69%) | 3 327<br>( 100.%) |
| Popoldan   | 8 853 *<br>( 84.69%) | 1 268<br>( 12.13%) | 277<br>( 2.65%) | 56<br>( 0.54%) | 10 454<br>( 100%) |
| Skupaj   | 11.413<br>( 82.82%)  | 1.854<br>( 13.45%) | 435<br>( 3.16%) | 79<br>( 0.57%) | 13.781<br>( 100%) |

Za 133 ni podatka / 2L Donat, 2L Moviprep,

Tepeš B in sod EJGH 2014

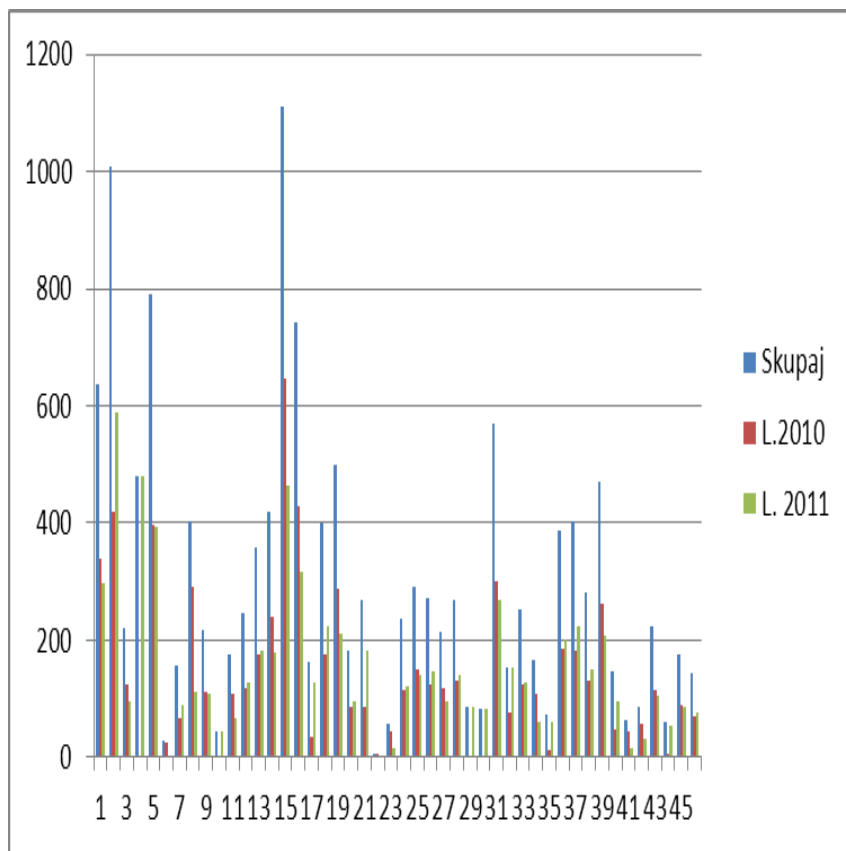
# Kolonoskopije, 1. presejalni krog

|               |         | Totalna               | Delna             | Skupaj                 |
|---------------|---------|-----------------------|-------------------|------------------------|
| Spol          | moški   | 7.843 (98,2%)         | 141 (1,8%)        | 7.984 (100,0%)         |
|               | ženske  | 6.125 (97,2%)         | 175 (2,8%)        | 6.301 (100,0%)         |
| Starost       | 50 - 54 | 3.627 (98,1%)         | 71 (1,9%)         | 3.698 (100,0%)         |
|               | 55 - 59 | 3.140 (97,8%)         | 72 (2,2%)         | 3.212 (100,0%)         |
|               | 60 - 64 | 4.127 (97,9%)         | 88 (2,1%)         | 4.215 (100,0%)         |
|               | 65 +    | 3.075 (97,3%)         | 85 (2,7%)         | 3.160 (100,0%)         |
| <b>Skupaj</b> |         | <b>13.969 (97,8%)</b> | <b>316 (2,2%)</b> | <b>14.285 (100,0%)</b> |

Za 2 kolonoskopiji ni podatka o doseženem segmentu.

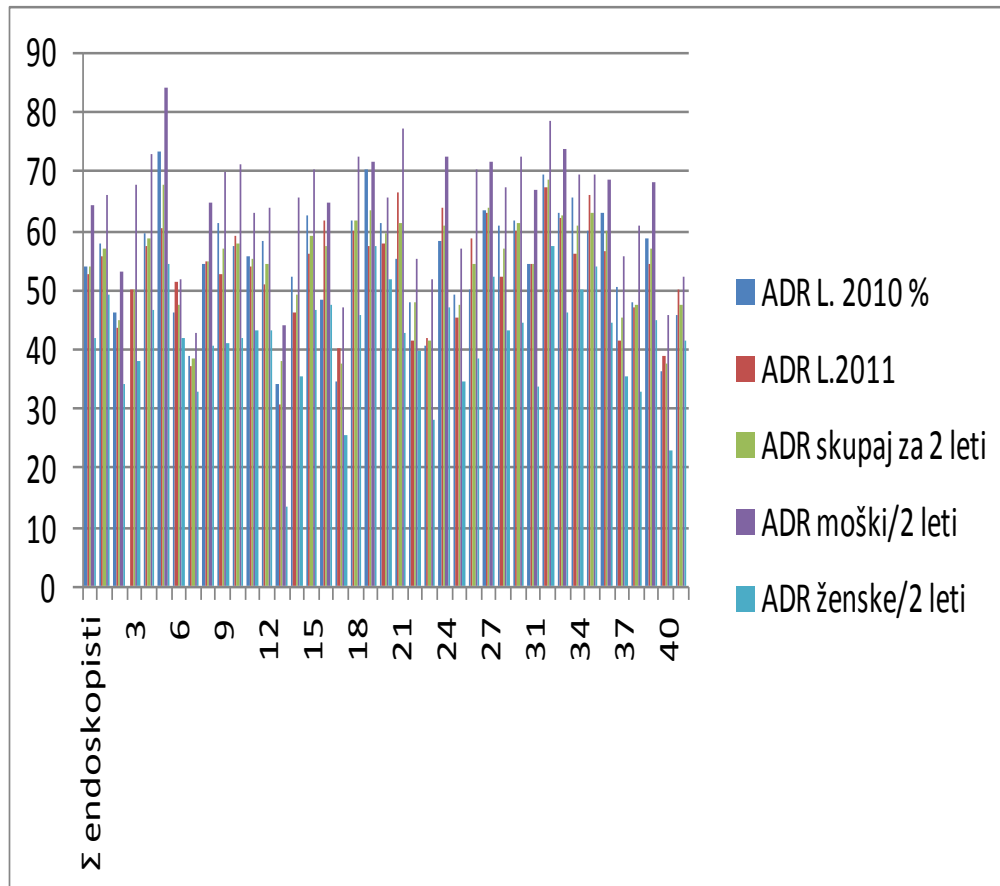
23 kolonoskopskih centrov, 55 endoskopistov najmanj 3 nivo; le 122 kolonoskopij v sedaciji

# Število kolonoskopij na endoskopista



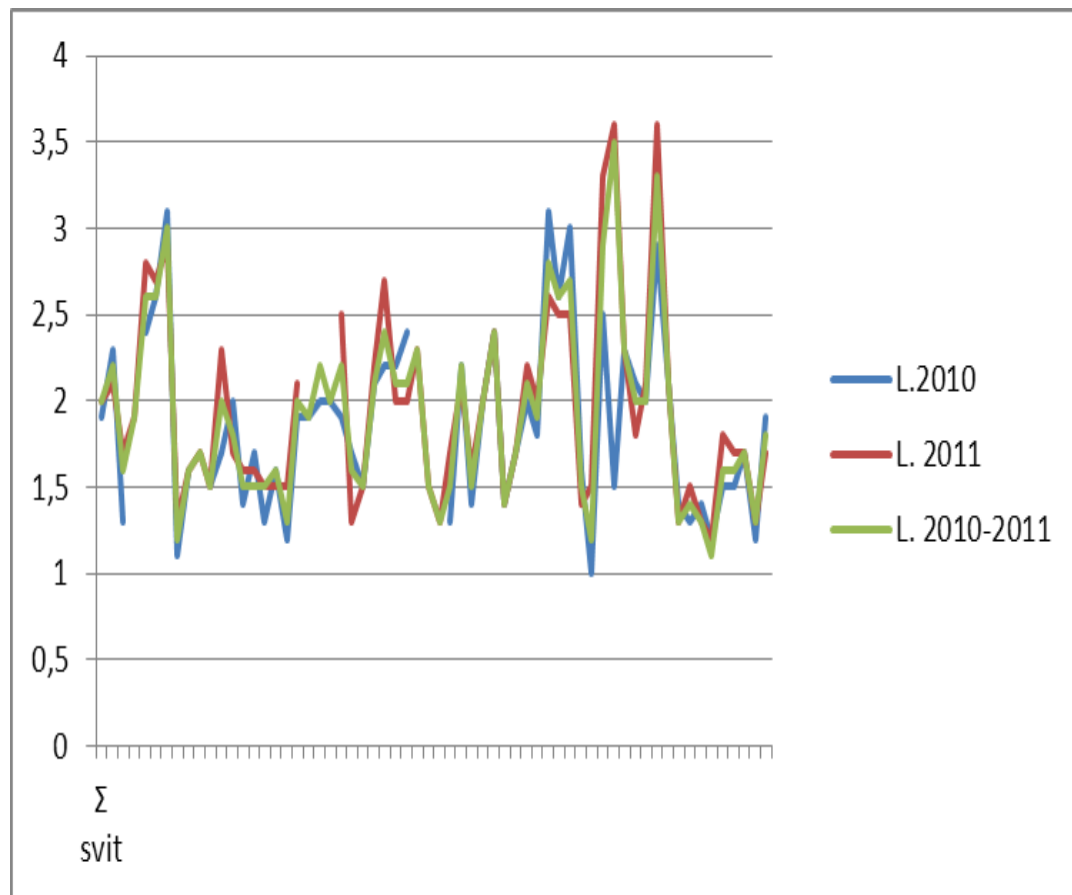
- 13 504 reseciranih adenomov
  - 447 poslanih v terciarni center ali na kirurgijo
  - 424 le biopsije
- 
- 32,6 % vseh adenomov v desnem kolonu
  - 67,3 % vseh adenomov v levem kolonu

# ADR po endoskopistu



- ADR 52,0 %  
( 95% IZ 51,2% - 52,8% )
- Moški 61,7 %  
( 95 % IZ 60,6 % - 62,8% )
- Ženske 39,8 %  
( 95 % IZ 38,6 %- 41,0 % )
- $P < 0,05$

# Povprečno število adenomov na kolonoskopijo z adenomom



MAP 1.93  
( 95% IZ 1.91 - 1.95 )

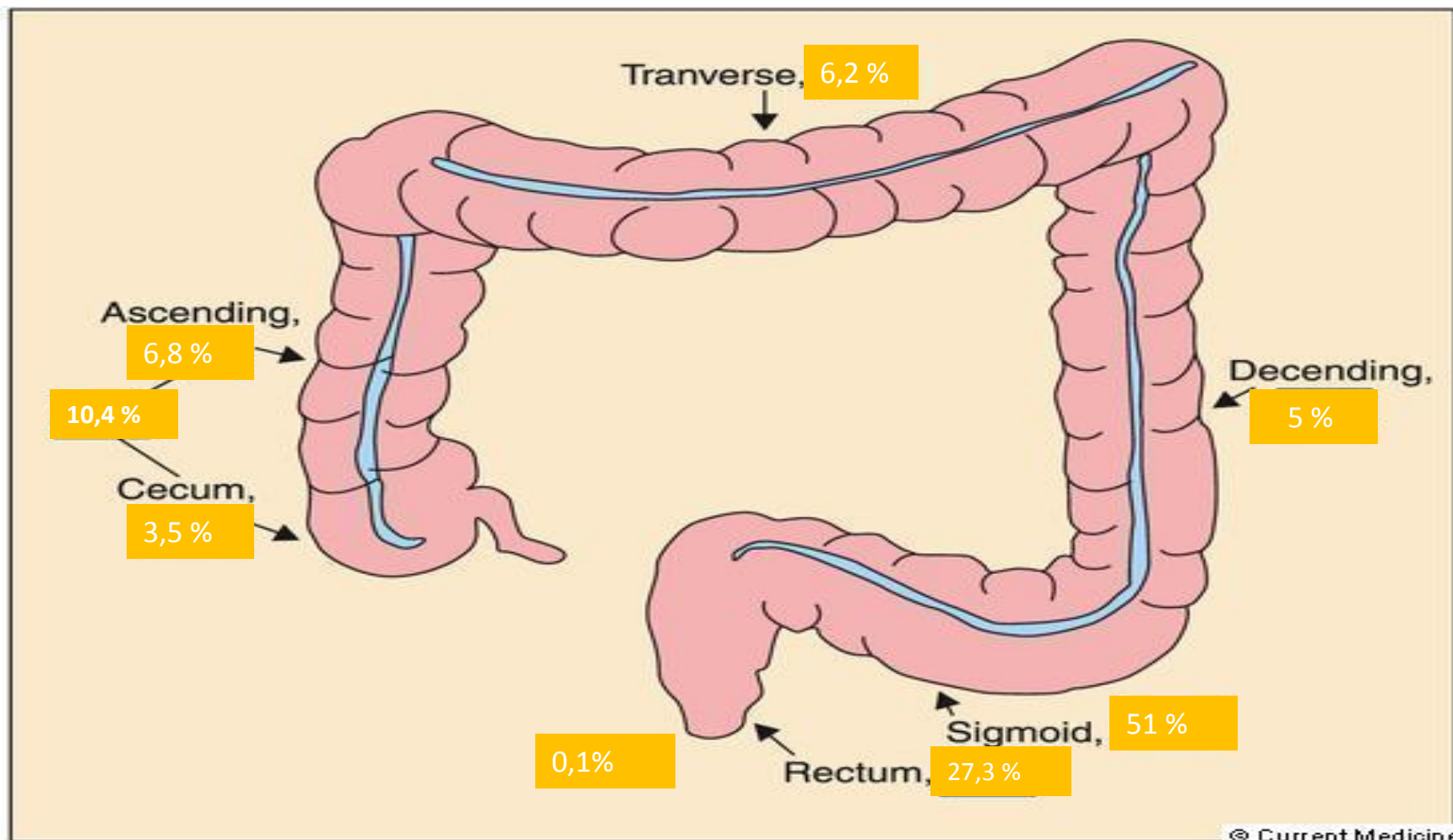
# Svit 1 cikel - patologija

| Najtežja sprememba      | Število | %     |
|-------------------------|---------|-------|
| RAK                     | 908     | 6,3%  |
| NET                     | 11      | 0,0%  |
| Napredovali adenom      | 5159    | 37,1% |
| Nenapredovali adenom    | 1711    | 12,3% |
| Sesilna serirana lezija | 53      | 0,4%  |
| Hiperplastični polip    | 627     | 4,5%  |
| Druge nerakave lezije   | 667     | 4,8%  |
| Biopsija ni bila vzeta  | 2452    | 17,4% |
| Brez najdb              | 2377    | 17,1% |

862 rakov je bilo odkritih na kolonoskopijah opravljenih znotraj Svita, 46 pa na kolonoskopijah opravljenih izven Svita ( 502 ).

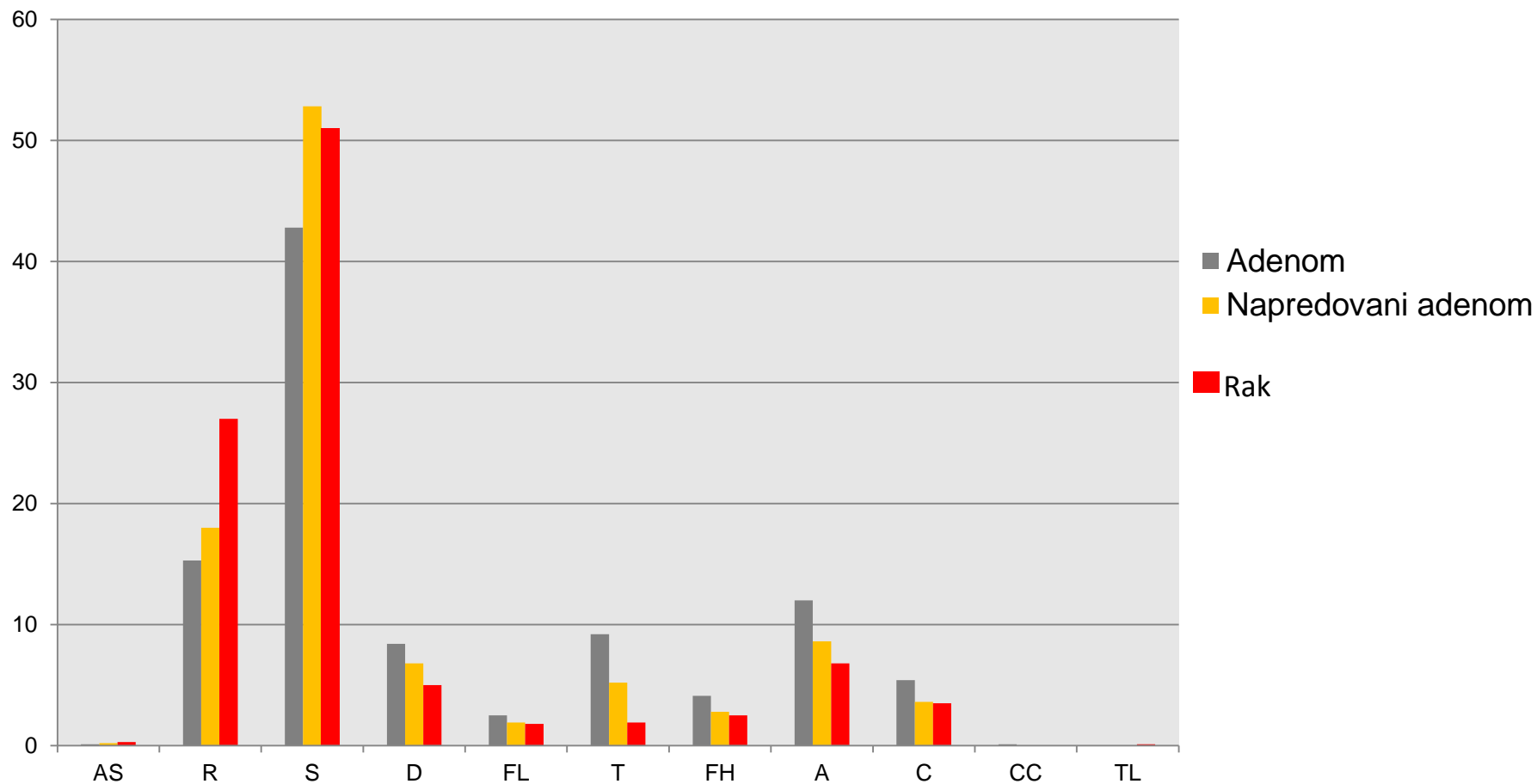


# Razporeditev raka



© Current Medicine

# Relativna segmentna razporeditev adenomov in raka



# RAK DČD – klinični stadij

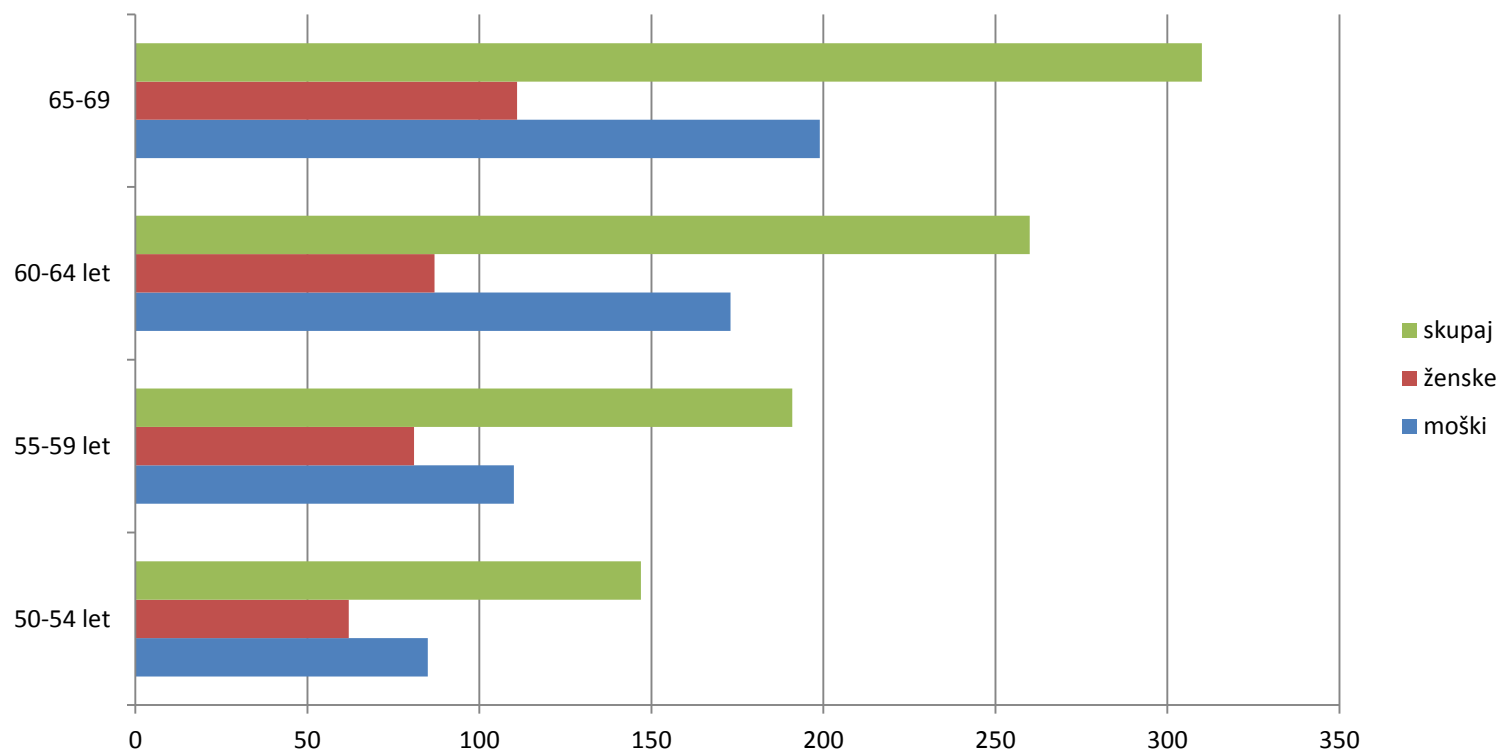
|                      |            |               |
|----------------------|------------|---------------|
| 1* (T1 Nx Mx)        | 196        | 21,9%         |
| 1 (T1/2 N0 M0)       | 238        | 26,7%         |
| 2 (T3/4 N0 M0)       | 191        | 21,4%         |
| 3 (vsak T N1/2 M0)   | 211        | 23,6%         |
| 4 (vsak T vsak N M1) | 57         | 6,4%          |
| Ni podatka za stadij | 15         | 1,7%          |
| <b>Skupaj</b>        | <b>908</b> | <b>100,0%</b> |
| Stadij 1 in 2        | 625        | 70,0 %        |

# Kriteriji za varno endoskopsko resekcijo raka T1

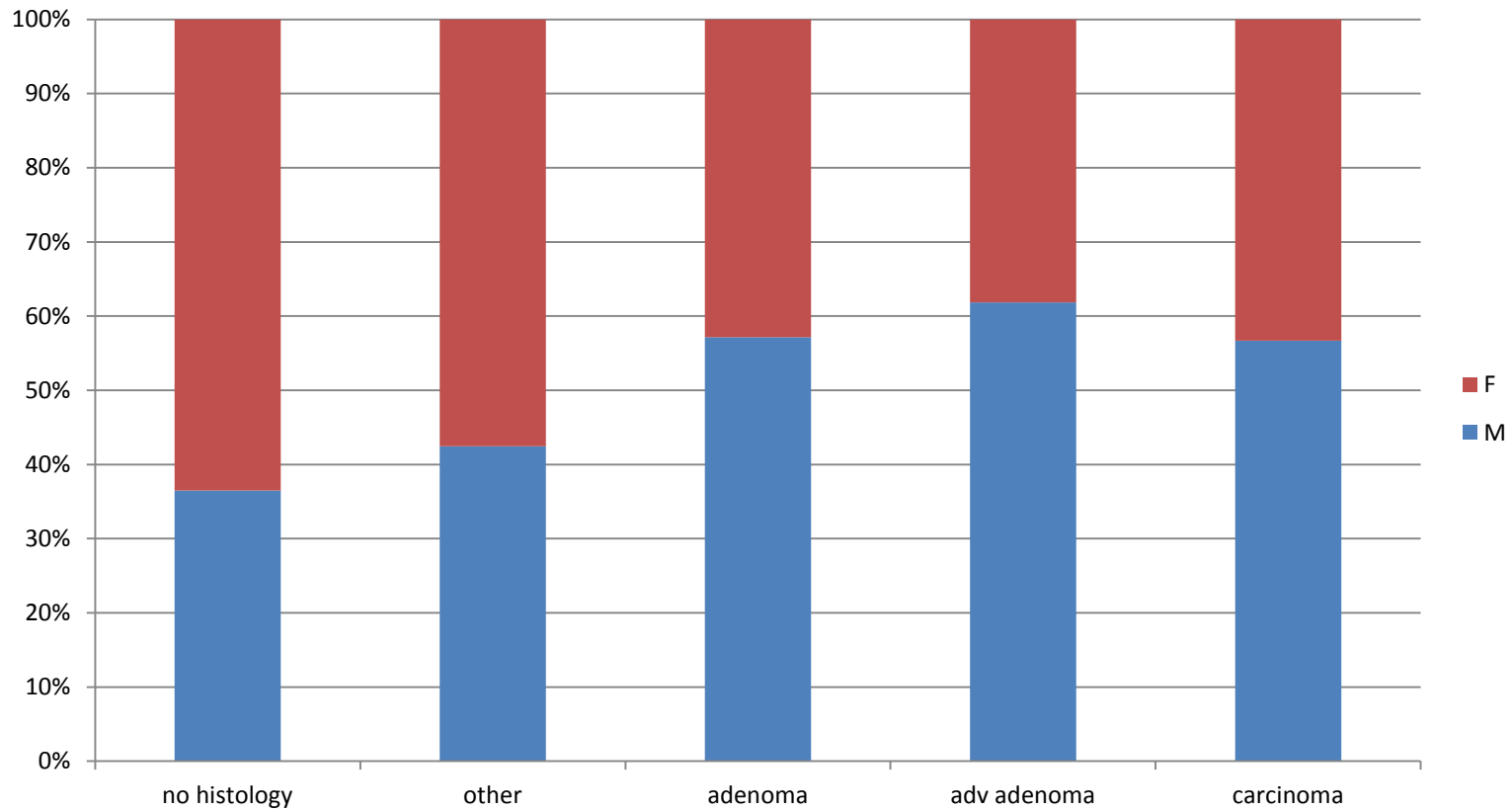
- Stopnja diferenciacije : G1,G2
- Varnostni rob > 1 mm
- Ni limfovaskularne invazije
- Sprememba odstranjena v enem kosu
- Konzilij za T1 rake in velike polipe od 2014

Segan N, European guidelines for quality assurance in colorectal cancer screening and diagnosis, 2010

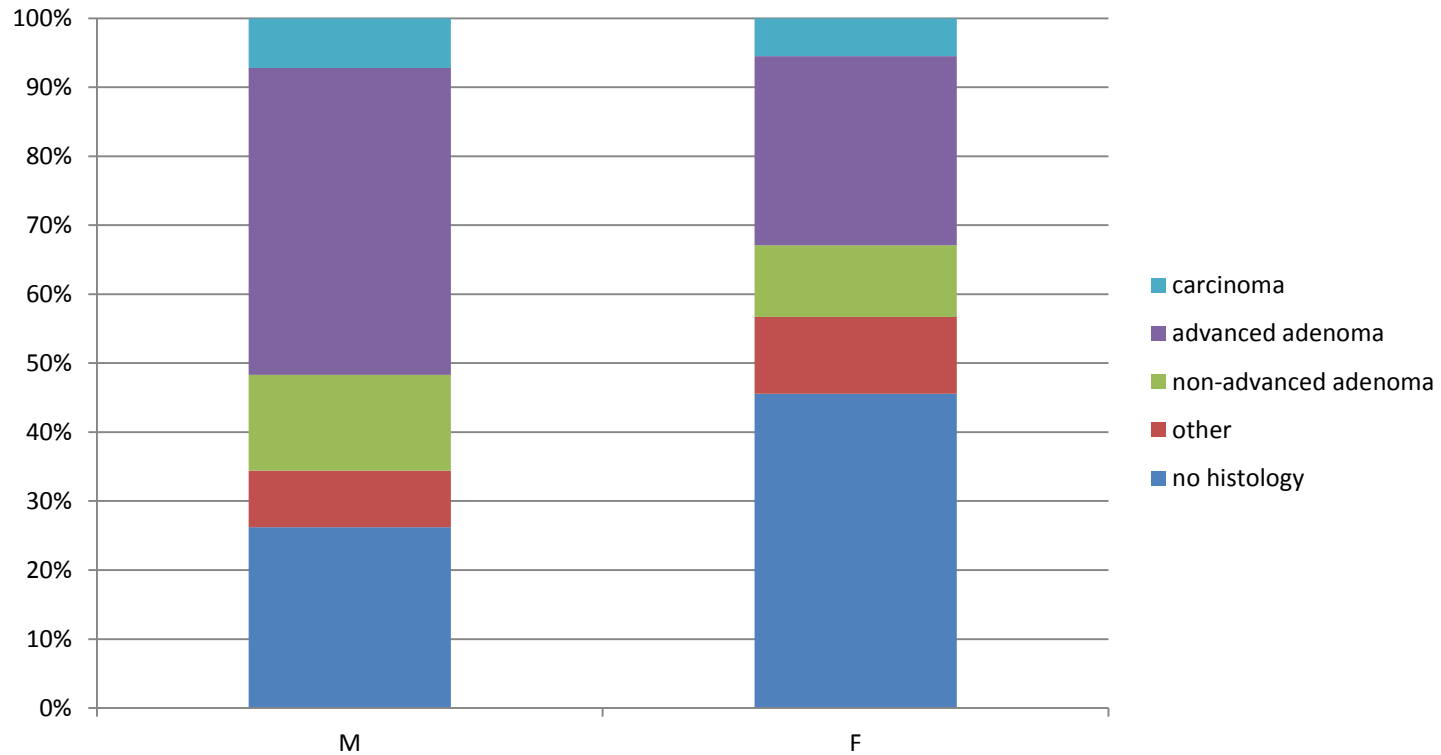
# RAK DČD - po starostnih skupinah in po spolu



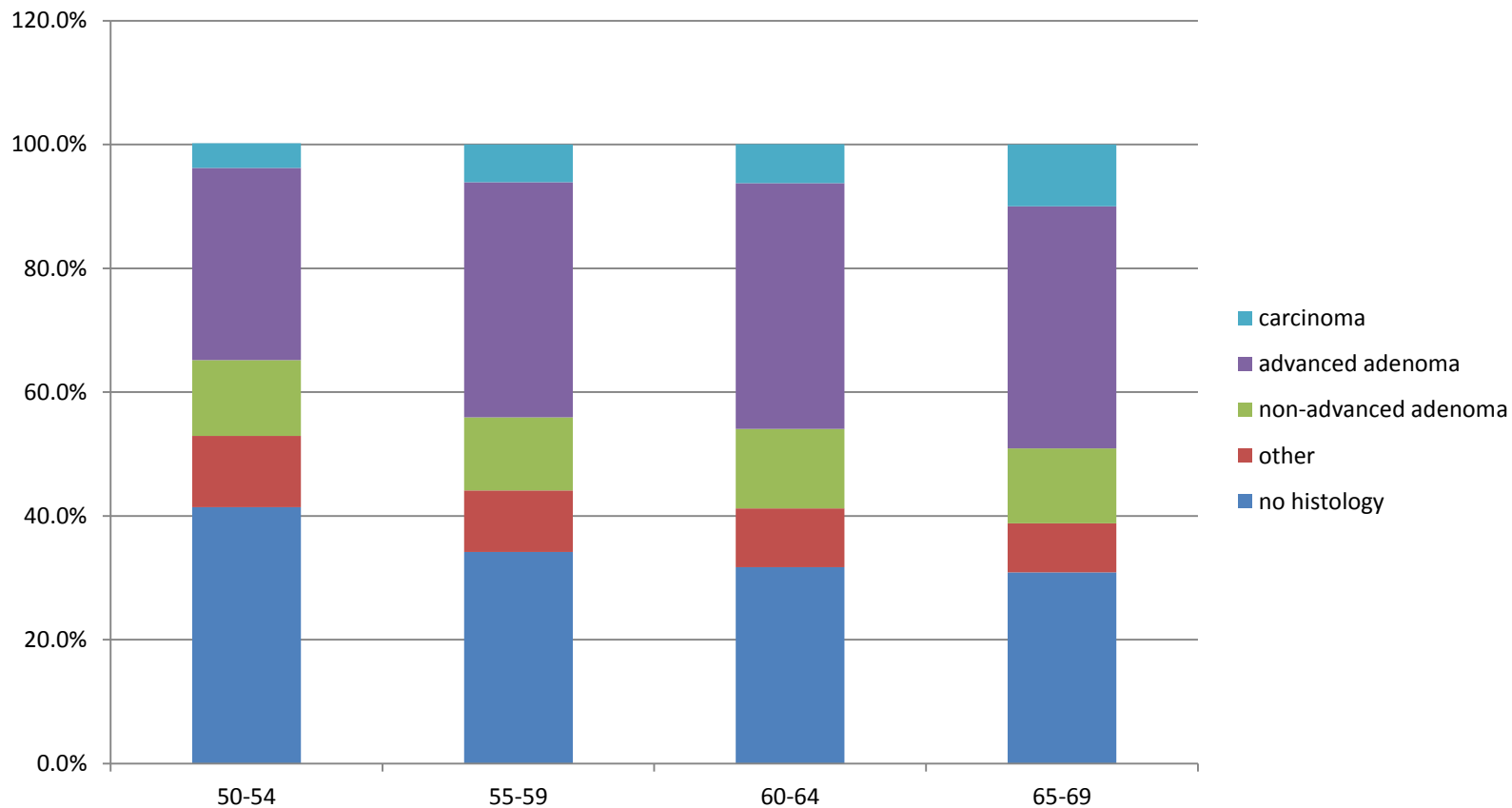
# Patološke najdbe po spolu



# Patološke najdbe po spolu



# Patološke najdbe po starosti





# Serious complications in the first round of NCSP ( N=14.287 )

| Serious complications |            |             |
|-----------------------|------------|-------------|
| Complication          | N          | Surgery (%) |
| Number of endoscopies | 14.287     |             |
| All complications     | 11 (0,07%) | 8 (80,0)    |
| Perforations          | 7 (0,049%) | 7 (100,0)   |
| Serious bleeding      | 4 (0,02%)  | 1 (33,0)    |

# Finančni učinek Programa Svit

- Stroški ZZS po uvedbi Programa SVIT ( Eur ) :
  - Letni stroški zdravljenja bolnikov z rakom DČD pred uvedbo SVIT programa  
= 45.450.000,00 Eur
  - Letni stroški SVIT programa  
= 4.400.000,00 Eur
  - Neto prihranek zaradi SVIT programa po 2 letih  
= 3.998.000,00 Eur
  - Neto letni prihranek zaradi Programa SVIT po 5 letih  
= 20 000 000 ,00 Eur



For more information on the different ways you can be tested, call 1.800.227.2345 or visit [www.cancer.org/NYNJ](http://www.cancer.org/NYNJ).